

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm

Vår referens

Dnr Ju2017/04264/L6

2017-08-31

Karin Berggren

Remissvar: Ny dataskyddslag (SOU 2017:39)

Företagarna har givits möjlighet att lämna synpunkter på utredningen Ny dataskyddslag – Kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (SOU 2017:39) och lämnar följande yttrande.

Ny dataskyddslag – en ny generell lag

Dataskyddsutredningen har lämnat ett flertal förslag som kompletterar EU:s dataskyddsförordning. EU:s dataskyddsförordning är direkt tillämplig och ska inte implementeras. Däremot finns vissa möjligheter till komplettering. Utredning föreslår en ny generell lag och förordning om dataskydd för personuppgifter och att nuvarande personuppgiftslagen och personuppgiftsförordningen upphävs.

Barns samtycke som rättslig grund

Företagarna ställer sig bakom utredningens förslag att barn som har fyllt 13 år ska själva kunna samtycka till personuppgiftsbehandling i samband med att informationssamhällets tjänster erbjuds direkt till barn. Däremot anser Företagarna att det inte finns något behov att anpassa åldersgränsen efter andra medlemsländers val av nivå. En höjning av åldersgränsen skulle kunna leda till befintliga användare måste blockeras enbart p.g.a. sin ålder om de inte får sin förälders samtycke. Detta skulle skapa stora problem inte bara för de företag som tillhandahåller tjänsterna utan även användarna som vant sig vid att kunna använda dessa tjänster för t.ex. effektiv kommunikation inom en grupp.

Känsliga personuppgifter – samtycke som rättslig grund

Den registrerades uttryckliga samtycke föreslås även fortsättningsvis medföra att känsliga personuppgifter får behandlas. De tydligare och högre kraven på giltigt samtycke i EUs dataskyddsförordning kommer dock att innebära att i vissa fall kommer det vara svårt att få ett giltigt samtycke t.ex. då den registrerade är i beroendeställning. I vissa andra fall är det ett problem att ett samtycke kan återkallas. Därför är det viktigt att övriga grunder för behandling av känsliga

personuppgifter är tydliga och ger företag och andra en rimlig möjlighet att begränsad omfattning behandla dessa uppgifter.

Myndigheters behandling av känsliga personuppgifter

Myndigheter och andra organ som omfattas av offentlighetsprincipen föreslås få behandla känsliga personuppgifter om dessa har lämnats till myndigheten eller organet och behandlingen krävs enligt lag. Dessutom ska myndigheter i enstaka fall få behandla känsliga personuppgifter om det är absolut nödvändigt för ändamålet med behandlingen och behandlingen inte innebär ett otillbörligt intrång i den registrerades personliga integritet.

I dessa fall är viktigt att komma ihåg att myndigheterna måste följa de regler som finns i EU:s dataskyddsförordning för behandlingen vad gäller minimering m.m. Därför är det viktigt att personal m.fl. på myndigheterna ges tillräcklig kunskap för att hantera de känsliga uppgifterna på ett korrekt sätt. De som lämnar uppgifterna har i många fall inget alternativ än att lämna uppgifterna för att t.ex. få sjukpenning eller någon annan förmån. Det är därför extra viktigt att de känsliga uppgifterna inte samlas in i onödan och behandlas på ett korrekt sätt.

Behandling av lagöverträdelse

Datainspektionen föreslås få besluta i enskilda fall om att tillåta behandling av lagöverträdelser för andra än myndigheter. Vissa bestämmelser som tillåter andra än myndigheter att behandla motsvarande uppgifter föreslås föras in i förordningen till dataskyddslagen. Regeringen eller, efter bemyndigande från regeringen, Datainspektionen föreslås få meddela ytterligare sådana föreskrifter.

Det kan vara lämpligt att utöver vad som föreslagits antingen i generella lagstiftningen eller i sektorspecifik lagstiftning göra behandling av lagöverträdelser i vissa begränsade fall tillåten enligt art 11 p 2 EU:s dataskyddsförordning. Med tanke på att det finns många privata aktörer t.ex. inom utbildning, vård och omsorg behöver dessa ha möjlighet att behandla uppgifter om lagöverträdelser. Detta för att kunna skydda barn, äldre och andra som kan tänkas behövas skyddas mot att bli manipulerade eller utnyttjade på annat sätt. Även andra arbetsgivare kan behöva behandla uppgifter om dom i brottmål inför en uppsägning p.g.a. personliga skäl.

Begränsningar i registrerades rätt att få ut uppgifter

Utredningen föreslår vissa begränsningar i registrerades rättigheter att få ut uppgifter m.m.. Det är viktigt att understryka att detta även ska kunna tillämpas av företag som kan ange skäl för tystnadsplikten respektive att det är utkast/minnesanteckningar som sparas kortare tid.

Godkännande av certifieringsorgan

Vidare anser utredningen att det för närvarande inte bör införas några ytterligare bestämmelser om hur certifieringsorgan ska godkännas. Det finns en stor osäkerhet om hur EU:s dataskyddsförordning ska tillämpas. Det finns därför skäl

att lämpligt ackrediteringsorgan anges i den generella lagstiftningen som upplysning åt de som vill ha en certifiering för att säkerställa att reglerna följs.

Sanktionsavgift för statliga och kommunala verksamheter

Sanktionsavgifter föreslås få tas ut även av statliga och kommunala myndigheter. För mindre allvarliga överträdelser ska avgiften uppgå till högst 10 000 000 kronor och för allvarigare överträdelser till högst 20 000 000 kronor. Vid bestämmandet av avgiftens storlek i det enskilda fallet ska dataskyddsförordningens bestämmelser tillämpas.

Företagarna anser att det bör vara samma villkor och storlek på sanktionsavgift oavsett om det är en offentlig myndighet eller om det är ett privat företag eller liknande som bryter mot reglerna. Detta för att inte snedvrیدا konkurrensen mellan verksamheter i samma bransch som drivs i offentlig respektive privat regi. Samma behov av skydd för personuppgifter finns oavsett om det är t.ex. en privat förskola eller en kommunal förskoleverksamhet som behandlar personuppgifterna. Det framförs argument om att det kan vara multinationella företag som bryter mot reglerna. Men en privatägd verksamhet kan lika gärna vara ett enmansföretag eller en lite ideell förening som drivs av ideella krafter helt utan vinstsyfte.

Uppföljning av konsekvenserna av EU:s dataskyddsförordning

Införandet av EU:s dataskyddsförordning kommer att få stora konsekvenser för företag och de förslag som utredningen föreslår är en försumbar del av dessa konsekvenser. Det är därför viktigt att efter ikraftträdandet av EU:s dataskyddsförordning att tillämpning följs upp så att inte mindre företag slås ut från branscher där det är en omfattande behandling av personuppgifter p.g.a. kraven på konsekvensbedömningar m.m.

Påverkan på föreningslivet

Likaså kommer många ideella föreningar att drabbas av ökade krav vad gäller hanteringen av personuppgifter. Detta gäller även företagarföreningar och andra sammanslutningar som på ideell basis främjar näringslivet bl.a. på mindre orter. EU:s dataskyddsförordning har inga generella undantag för ideell sektor. I många fall kommer de ideella föreningarna inte att drabbas av tunga krav som konsekvensbedömningar och dataskyddsombud. Men de grundläggande reglerna ska ändå följas och hotet av om sanktionsavgift finns vid felaktig behandling av personuppgifter.

Det är fullt förståeligt att Dataskyddsutredningen inte tar upp detta i sin bedömning av konsekvenserna då den är begränsad till de förslag som läggs. Men folkrörelserna har varit en del av utvecklingen av det moderna Sverige. Ideella föreningar spelar en stor roll för lokalsamhället och det sociala nätverk som ger goda förutsättningar för företagande. Företagarna föreslår att regeringen ger lämplig myndighet i uppdrag att följa upp hur EU:s dataskyddsförordning påverkar ideella föreningar. Vidare bör regeringen överväga att ge studieförbund, Datainspektionen m.fl. ett utökat uppdrag att folkbilda i frågor om dataskydd för

personuppgifter för att höja kunskapsnivå såväl hos de registrerade och personuppgiftsansvariga.

Övriga förslag från Dataskyddsutredningen lämnar Företagarna utan kommentar.

Patrik Nilsson

Samhällspolitisk chef

Karin Berggren

Ansvarig rådgivning